Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

2025/2240(INI)

20.11.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o doporučení Evropského parlamentu určeném Radě k prioritám EU pro 70. zasedání Komise OSN pro postavení žen
(2025/2240(INI))

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

Zpravodajka: Lina Gálvez

OBSAH

Strana

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ 7

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

určeného Radě k prioritám EU pro 70. zasedání Komise OSN pro postavení žen (2025/2240(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na 70. zasedání Komise OSN pro postavení žen, které se má konat v březnu 2026, na jeho prioritní téma „Zajištění a posílení přístupu ke spravedlnosti pro všechny ženy a dívky, mimo jiné podporou inkluzivních a spravedlivých právních systémů, odstraněním diskriminačních právních předpisů, politik a postupů a řešením strukturálních překážek“ a na jeho téma přezkumu nazvané „Plná a skutečná účast žen na rozhodovacích procesech ve veřejném životě a odstranění násilí v zájmu dosažení rovnosti mezi ženami a muži a posílení postavení všech žen a dívek“,

– s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen ze dne 18. prosince 1979,

– s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030, konkrétně na zásadu „nikoho neopomíjet“, a zejména na cíl udržitelného rozvoje č. 5, který usiluje o dosažení rovnosti žen a mužů a zajištění toho, aby ženy měly rovná práva na ekonomické zdroje, možnost vlastnictví a hospodaření s pozemky i dalších forem vlastnictví, přístup k finančním službám, dědictví a přírodním zdrojům, a cíl udržitelného rozvoje č. 10, který usiluje o odstranění diskriminačních právních předpisů, politik a postupů a podporu odpovídajících právních předpisů, politik a opatření,

– s ohledem na články 20, 21, 23 a 47 Listiny základních práv Evropské unie,

– s ohledem na společné sdělení Komise a Rady ze dne 25. listopadu 2020 nazvané „Akční plán EU pro rovnost žen a mužů (GAP) III – ambiciózní agenda pro genderovou rovnost a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU“ (JOIN(2020)0017), ve kterém je nastíněn akční plán EU pro rovnost žen a mužů na období 2021–2025,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 7. března 2025 nazvané „Plán pro práva žen“ (COM(2020)0097), v němž se potvrzuje odhodlání EU prosazovat rovnost žen a mužů,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. března 2020 nazvané „Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025“, (COM(2020)0152),

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV[1],

– s ohledem na program Komise Spravedlnost na období 2021–2027, který poskytuje finanční prostředky na podporu justiční spolupráce v občanských a trestních věcech, jako je odborná příprava soudců a dalších právníků, a na účinný přístup občanů

[1] Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI:

a podniků ke spravedlnosti,

– s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (dále jen „Istanbulská úmluva“),

– s ohledem na čl. 81 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie,

– s ohledem na článek 121 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že genderová rovnost je jednou ze základních zásad EU; vzhledem k tomu, že začleňování genderového hlediska a meziodvětvový přístup by měly být prováděny a začleňovány napříč všemi politikami EU; vzhledem k tomu, že vnitřní a vnější politiky by měly zůstat jednotné a soudržné, aby bylo zajištěno účinné a důvěryhodné prosazování lidských práv, demokracie a rovnosti žen a mužů na celém světě;

B. vzhledem k tomu, že práva žen a rovnost žen a mužů nejsou jen základními lidskými právy, ale také nezbytným předpokladem dosažení pokroku v oblasti lidského rozvoje a snižování chudoby a nutným základem pro světový mír, prosperitu a udržitelnost;

C. vzhledem k tomu, že přístup ke spravedlnosti je podle mezinárodního práva obecně uznáván jako základní lidské právo, klíčový koncept v širší oblasti spravedlnosti a základní kámen právního státu a demokracie; vzhledem k tomu, že přístup ke spravedlnosti považuje za základní právo také EU, a to prostřednictvím článku 47 Listiny základních práv Evropské unie;

D. vzhledem k tomu, že přístup žen ke spravedlnosti je však i nadále složitým a mimořádně závažným problémem ve všech regionech světa;

E. vzhledem k tomu, že na celém světě jsou ženy i nadále výrazně nedostatečně zastoupeny na nejvyšších úrovních soudních orgánů a státních zastupitelství, zejména na vedoucích pozicích, jako jsou předsedové soudů, nejvyšší soudci a vedoucí státních zastupitelství;

F. vzhledem k tomu, že OSN aktivně podporuje větší účast žen v soudnictví prostřednictvím cílených iniciativ a kampaní; vzhledem k tomu, že větší zastoupení žen v soudních orgánech je spojeno s prosazováním přístupu ke spravedlnosti, který je více zaměřen na oběti;

G. vzhledem k tomu, že násilí páchané na ženách a domácí násilí představují porušování základních práv; vzhledem k tomu, že právní systémy musí reagovat na specifické potřeby obětí genderově podmíněného násilí tím, že jim zajistí odpovídající ochranu a nápravu; vzhledem k tomu, že mnoho žen stále čelí značným překážkám při oznamování zneužívání a týrání a v přístupu k právní podpoře;

H. vzhledem k tomu, že justiční stereotypy a převládající genderové normy mohou bránit spravedlnosti pro ženy, které se staly oběťmi násilí;

1. doporučuje Radě, aby:

a) znovu potvrdila pevné odhodlání EU prosazovat rovnost žen a mužů a zajistila, aby práva žen byla beze zbytku uplatňována ve všech aspektech vnější činnosti EU na základě náležitě financovaného, genderově transformačního, inkluzivního a průřezového přístupu;

b) zajistila plné zapojení Parlamentu a jeho Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví do rozhodovacího procesu týkajícího se postoje EU na 70. zasedání Komise OSN pro postavení žen; zajistila, aby měl Parlament před jednáním k dispozici odpovídající informace a přístup k dokumentu o postoji EU; zlepšila další interinstitucionální spolupráci, a to i během jednání, aby byly priority Parlamentu řádně začleněny;

c) se zavázala k rozhodné podpoře činnosti orgánu UN Women, který je v systému OSN ústředním aktérem, pokud jde o pokrok v oblasti práv žen v celé jejich rozmanitosti a sdružování všech příslušných zúčastněných stran s cílem dosáhnout politické změny a koordinovat související opatření; vyzvala všechny členské státy OSN, jakož i EU, aby pro orgán UN Women zajistily dostatečné financování;

d) zajistila, aby se evropské a mezinárodní nástroje vzájemně doplňovaly a byly ambiciózní, s pevnými a zásadními ustanoveními, která posílí postavení žen a zaručí přístup ke spravedlnosti, a zohledňovaly skutečnost, že právo na právní pomoc má v tomto ohledu klíčový význam; zajistila, aby EU prokázala silné vedoucí postavení a zaujala jednotný postoj k inkluzivním a nestranným soudním systémům přístupným všem, zejména znevýhodněným a zranitelným skupinám žen, které často kvůli nedostatkům v institucionálních kapacitách, sociokulturním důvodům a diskriminaci čelí překážkám v přístupu ke spravedlnosti; zvážila možnost zavádění zvláštních soudů pro genderově podmíněné násilí; prosazovala komplexní právní rámce, které chrání práva žen a zajišťují plnou a rovnou účast žen podle vnitrostátního i mezinárodního práva;

e) uplatňovala začleňování hlediska rovnosti žen a mužů a genderové rozpočtování ve všech oblastech politiky EU, včetně vnější činnosti; zdůrazňovala, že je třeba, aby státy vyčlenily dostatečné finanční prostředky na právní pomoc a podpůrné služby zohledňující gender, zejména pro oběti genderově podmíněného násilí, a zajistily dostatečný přístup k odškodnění, neboť stávající překážky neúměrně ovlivňují přístup žen ke spravedlnosti;

f) urychlila provádění mezinárodních závazků s cílem ještě více předcházet všem formám násilí páchaného na ženách a dívkách ve veřejné i soukromé sféře a reagovat na ně, včetně mrzačení ženských pohlavních orgánů, nucených sňatků, sdílení intimního nebo zmanipulovaného materiálu bez souhlasu, kybernetického pronásledování, kybernetického obtěžování, nevyžádaného zasílání obrázků, videí nebo jiného materiálu znázorňujícího genitále a kybernetického podněcování k násilí nebo nenávisti;

g) přijala opatření k plnému provedení stávajících závazků v oblasti genderové rovnosti a posílení postavení žen, která zajistí ochranu rovných lidských práv a základních svobod žen bez diskriminace a podpoří jejich účast na veřejném životě;

h) zdůraznila, že práva žen a genderová rovnost jsou základními lidskými právy, která mají zásadní význam pro právní stát a odolné a inkluzivní demokracie, a představují základní hodnoty EU; zdůraznila, že je odsouzeníhodné, že miliony žen a dívek, zejména během konfliktů a vysídlování, nadále čelí diskriminaci a násilí a je jim upírána jejich důstojnost a právo rozhodovat o svém životě; zopakovala, že znásilnění zůstává jednou z nejrozšířenějších forem porušování lidských práv na světě; zdůraznila význam právních předpisů EU týkajících se znásilnění definovaného absencí souhlasu;

i) podporovala zastoupení žen v soudnictví a jeho řídících orgánech s cílem odstranit strukturální překážky, které přetrvávají v důsledku patriarchálního a androcentrického charakteru soudního systému;

2. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto doporučení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a pro informaci zvláštnímu zástupci Evropské unie pro lidská práva.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Genderová rovnost je základní hodnotou Evropské unie. Začleňování genderového hlediska a meziodvětvový přístup musí být prováděny a integrovány v rámci všech politik EU, přičemž je třeba zajistit soulad mezi vnitřní a vnější činností s cílem prosazovat lidská práva, demokracii a genderovou rovnost na celém světě. Lidská práva žen a genderová rovnost nejsou jen základním lidským právem, ale také předpokladem k prosazování rozvoje a snižování chudoby a nezbytným základem pro budování mírových, prosperujících a udržitelných společností.

Přístup ke spravedlnosti, zakotvený v mezinárodním právu a v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, je ústředním prvkem právního státu a demokracie. Přístup žen ke spravedlnosti je však i nadále složitým a mimořádně závažným problémem ve všech regionech. Ženy jsou i nadále výrazně nedostatečně zastoupeny na nejvyšších úrovních soudních orgánů a státních zastupitelství, zejména ve vedoucích funkcích, jako jsou předsedové soudů a vedoucí státních zastupitelství. Justiční stereotypy a převládající genderové normy zároveň brání spravedlnosti pro ženy, které se staly oběťmi násilí.

OSN podporuje větší účast žen v soudnictví a z důkazů vyplývá, že větší zastoupení žen v soudních institucích posiluje přístup ke spravedlnosti více zaměřený na oběti. To je obzvláště důležité v reakci na násilí páchané na ženách a domácí násilí, které představují porušování základních práv. Právní systémy musí reagovat na potřeby obětí tím, že zajistí odpovídající ochranu a opravné prostředky, avšak mnoho žen se stále potýká se značnými překážkami při oznamování zneužívání a v přístupu k právní podpoře. Mnoho žen a dívek, zejména těch, které čelí vícenásobné diskriminaci a diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, vnímá systém soudnictví jako nedostatečně citlivý vůči situaci zranitelných skupin.

Toto doporučení vyzývá Radu, aby znovu potvrdila závazek EU v oblasti genderové rovnosti a zajistila plné uplatňování práv žen ve všech aspektech vnější činnosti EU prostřednictvím inkluzivního, meziodvětvového a přiměřeně financovaného přístupu. Zdůrazňuje rovněž, že je třeba zajistit plné zapojení Parlamentu a jeho Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví do utváření postoje EU na 70. zasedání Komise OSN pro postavení žen.

Doporučení dále obsahuje oficiální závazek k silné podpoře orgánu UN Women jako ústředního aktéra v rámci systému OSN pro prosazování práv žen a vyzývá všechny členské státy OSN a EU, aby poskytly odpovídající finanční prostředky. Zdůrazňuje význam ambiciózních a doplňujících se evropských a mezinárodních nástrojů se silnými ustanoveními, která zaručí posílení postavení žen a jejich přístup ke spravedlnosti, včetně přístupu k právní pomoci a zvážení vytvoření specializovaných soudů pro genderově podmíněné násilí. Ochrana práv žen prostřednictvím účinných systémů soudnictví vytváří cestu ke spravedlivějším společnostem, v souladu s účinným prováděním Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 (cíl udržitelného rozvoje č. 16).

V neposlední řadě doporučení zdůrazňuje potřebu začleňování genderového hlediska a genderového rozpočtování ve všech oblastech politiky EU, urychlení provedení mezinárodních závazků k předcházení všem formám násilí páchaného na ženách a dívkách a prosazování rovného zastoupení žen v soudnictví. Práva žen a genderová rovnost mají

zásadní význam pro právní stát, odolné demokracie a základní hodnoty EU a Unie musí prokázat vedoucí úlohu při zajišťování toho, aby byla tato práva zaručena v praxi. Přístup ke spravedlnosti pro všechny je klíčem ke spravedlivé a inkluzivní společnosti a předpokladem pro skutečnou genderovou rovnost a lidská práva.